

Motion till riksdagen 2007/08:U354

av **Veronica Palm m.fl. (s)**

Barn i världen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Unicef och dess viktiga arbete bör prioriteras i svenskt utvecklingsarbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barnrättsperspektivet bör värnas i svenskt utvecklings-samarbete.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ratificering av barnkonventionen och dess tilläggsproto-koll.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all form av barnarbete bör utrotas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet inom ILO måste få ökad tyngd och fler länder måste förmås att ratificera ILO:s konventioner.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i framtagnad av samarbetsstrategier bör lägga större tonvikt på tillämpning av landets lagstiftning gällande reglering av barnarbete.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ratificering av barnkonventionens tilläggsprotokoll angående förbud mot barnsoldater.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om demobiliserings- och rehabiliteringsprogram för barnsoldater.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenskt arbete för att förbudet mot barnsoldater efterlevs.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att särskild uppmärksamhet bör läggas på flickors behov av tillgång till rehabilitering.

Fel! Okänt namn på

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt bör verka för att barnaga förbjuds i alla världens länder.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt tydligt fokus på utbildningssektorn i svensk utvecklingspolitik.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilt fokus på flickors rätt till utbildning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt engagemang i forum där handel med barn för sexuella ändamål tas upp.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige, med utgångspunkt i den svenska sexköpslagen, bör initiera diskussioner om hur efterfrågan på sexslavar i vår del av världen ska kunna minskas.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att jämställdhet måste genomsyra allt utvecklingsarbete.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för att flickor också syns i statistiken över barnarbete i syfte att synliggöra omfattningen och deras utsatta situation.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om flickors och pojkars likhet inför lagen, även vad gäller ålder för giftermål.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvinnlig könsstympning.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett samlat internationellt arbete för att motverka hederskulturer och befria flickor som tvingas leva hedersliv.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barn med behov av särskilt stöd i utvecklingsarbetet.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att stärka flickors och kvinnors ställning och bryta patriarkala strukturer kring sexualitet.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt stöd till Un aids samt att detta kombineras med insatser inom det bredare området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till effektiv bromsmedicin anpassad för barn.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att synliggöra regnbågsbarn och deras situation i svensk utrikespolitik.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om unga människors rätt att utveckla sin egen sexuella identitet.

Motivering

Att äta sig mätt varje dag, att gå i skolan, att skyddas mot olika former av psykiska och fysiska övergrepp och att få vård om man blir sjuk, det är något som varje barn har rätt till. Så är det inte i dag. Varje dag begås övergrepp mot barn, runtom i världen. Vissa övergrepp är så kränkande att de många gånger ger bestående men. Det är viktigt att vi inte blundar för den verklighet som miljontals barn och ungdomar lever i. Vi har ett ansvar att lyfta fram och synliggöra problemen och alla har ett ansvar att motverka dem.

Barnens lag – FN:s barnkonvention

Den första internationella överenskommelsen om barnets rättigheter antogs av Nationernas förbund år 1924 under namnet Genève-deklarationen om barnets rättigheter. Med Genève-deklarationen som förebild påbörjades efter andra världskriget FN:s arbete med en ny deklaration om barnets rättigheter. Deklarationen antogs av generalförsamlingen år 1959. Detta var första gången medborgerliga och politiska rättigheter nämndes i samband med barn.

Arbetet med barnkonventionen påbörjades år 1978 då ett initiativ togs till att, med deklarationen som utgångspunkt, skapa ett juridiskt bindande instrument – en konvention för barnets rättigheter. Den 20 november 1989 fattade FN:s generalförsamling beslutet om barnkonventionen, som trädde i kraft i september 1990 i och med att 20 stater ratificerat konventionstexten. Sveriges representanter spelade en framträdande roll i utarbetandet av konventionen. I dag har alla länder, utom USA och Somalia, anslutit sig till den.

De grundläggande principerna i barnkonventionen är följande:

- ? Alla barn har samma rättigheter.
- ? Barnets bästa ska vara vägledande vid alla beslut som rör barn.
- ? Barnet har rätt till liv och utveckling till det yttersta av samhällets resurser.
- ? Barnet har rätt att delta i beslutsprocess som gäller henne, uttrycka sin åsikt och att få den respekterad.

Det nya och speciella i konventionen från 1989 är att den så tydligt markerar barnet som individ med egna mänskliga rättigheter. Barnet får egna politiska och civila rättigheter – det är inte enbart en del i familjen, utan också en egen individ. Konventionen är lika viktig och giltig för alla barn i alla länder och är således inte ett dokument för i första hand fattiga länder eller speciellt utsatta grupper.

Barnet har enligt konventionen samma politiska och civila fri- och rättigheter som vuxna, utom rösträtt. Viktigt för många barn är rätten till födelseregistrering, till nationalitet och medborgarskap, liksom rätten till privat- och familjeliv. Barnet har rätt att veta vilka föräldrarna är och i möjligaste mån vårdas av dem. Barn ska skyddas mot tortyr och annan omänsklig och kränkande behandling eller bestraffning.

Fel! Okänt namn på

Barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling hör till konventionens grundprinciper. Konventionen beskriver de olika områdena, såsom rätten till hälso- och sjukvård, rätten till meningsfull utbildning, rätten till rehabilitering, rätten till fritid och lek, och rätten till omsorg och välfärd. För många fattiga länder är det svårt att uppfylla alla dessa rättigheter för alla barn.

Barn har rätt att skyddas från alla olika former av utnyttjande och övergrepp som kan skada det i något avseende. Det har rätt att leva i en trygg miljö som skyddar och respekterar barnet som individ. Barn får inte utnyttjas ekonomiskt och i sådant arbete som kan vara skadligt eller hindra dess utbildning. Det ska skyddas mot sexuellt utnyttjande och från olaglig användning av narkotika. Det har rätt till skydd i väpnade konflikter och ska inte tas ut till militärtjänst före 15 års ålder.

Unicef är den FN-organisation som har ansvar för att bistå länderna i arbetet med att förverkliga konventionen. Det handlar till stor del om att stödja arbetet med nationella handlingsplaner för barn och utarbetandet av regelbundna analyser av barnens situation. Socialdemokraterna anser att Unicef gör ett viktigt arbete och är stolta över att Sverige är en av organisationens viktigaste givare. Vi vill att Unicef och dess arbete även fortsatt prioriteras i svenskt utvecklingssamarbete.

Utvecklingssamarbetet ska utgå från barns rätt att komma till tals. För att insatser som rör barn och ungdomar ska vara bärkraftiga krävs det att insatserna har rötter i dem det ytterst berör. Ett barnrättsperspektiv handlar såväl om barns och ungdomars egna bidrag till samhällets utveckling, som om vuxnas vilja och förmåga att värna barn och ungdomar. Vi socialdemokrater vill värna ett barnrättsperspektiv i utvecklingssamarbetet. Det innebär att utvecklingsmålen också måste ses i ett barnperspektiv och att bekämpa fattigdomen genom att sätta barnets bästa i främsta rummet.

Vi socialdemokrater är besvikna på USA:s inställning till barnkonventionen. Den amerikanska administrationen framhåller att man värnar om mänskliga rättigheter och barns välfärd, men man kan inte godkänna att ett dokument av överstatlig karaktär ska kunna ställas över nationell och lokal lagstiftning, som enligt den amerikanska administrationen är fullt tillräcklig. Barnkonventionen och dess tilläggsprotokoll är viktiga redskap för att förbättra barns situation i världen. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska fortsätta sitt engagemang för att samtliga stater ska ratificera dessa.

Barn som arbetar

De grundläggande mänskliga rättigheterna i arbetslivet måste stärkas och respekteras universellt. Den fria förenings- och förhandlingsrätten ska garanteras och slavarbete, barnarbete och diskriminering, inklusive lönediskriminering mellan könen, elimineras. Enligt Internationella arbetsorganisationen (ILO) finns det ca 250 miljoner barn i åldern 5–14 år som arbetar i Asien, Afrika och Latinamerika och 22 000 barn dör varje år till följd av skador på arbetet. Arbetet inom ILO måste därför få ökad tyngd och fler länder måste förmås att ratificera ILO:s konventioner.

Fel! Okänt namn på

Arbetarrörelsen har alltid arbetat mot exploatering av barn i arbetslivet. Barnarbete hindrar barn från att vara barn och utvecklas som människor och samhällsmedborgare. Att tvinga barn att arbeta är ett allvarligt övergrepp på barnet och ett brott mot barnkonventionen. Många barn är så unga som fyra år och arbetar 14 till 16 timmar per dag. Barnarbete är vanligt inom branscher som tillverkning av mattor, textil och konfektion, sportartiklar, skor, läderbearbetning och tegelproduktion. Ursäkringarna för barnarbete är många: fattigdom, kultur och tradition. Vi socialdemokrater anser att det handlar om metodiska och medvetna övergrepp från arbetsgivare och regimer som inte tar ansvar för barn och ungdomar. ILO:s konvention om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete antogs 1999. Sverige ratificerade konventionen i juni 2001.

Insatser för att öka tillgänglighet och kvalitet vad gäller utbildning är särskilt prioriterade. Efter den direkta fattigdomen är det föräldrarnas utbildning, särskilt mödrarnas utbildningsnivå, som är den faktor som har störst betydelse för om barn går i skola eller arbetar. Särskilda satsningar på framför allt flickors skolgång är viktigt.

FN:s samarbete med den privata sektorn för att uppnå ekonomisk och social utveckling (Global Compact) liksom svenska initiativ för globalt ansvar engagerar också företag i ett viktigt förändringsarbete. Företagen åtar sig att i första hand anställa vuxna och i de fall de har kvar barn som arbetar ser arbetsgivaren till att barnen inte ska behöva arbeta så att det skadar deras hälsa eller hindrar deras utveckling. Detta är viktiga steg på vägen, men vi socialdemokrater är inte nöjda med löften om att barn ska skyddas från de värsta formerna av skadligt arbete. Barn ska inte arbeta. Arbetarrörelsen har alltid fört en hård kamp mot all form av slav- och barnarbete och den kampen kommer vi att fortsätta tills varje barn i världen omfattas av sin rätt till lek, skola och fritid – inte arbete.

Trots välvilliga uttalanden från många regeringar att avskaffa eller kontrollera barnarbete saknas inte sällan viljan att skydda de utsatta barnen och att stoppa exploateringen av dem. En aktuell bild av levnadsförhållandena för unga hembiträden i Indonesien ges i rapporten *Always on Call – Abuse and Exploitation of Child Domestic Workers in Indonesia* som gavs ut av organisationen Human Rights Watch i juni 2005. Liknande exempel kan med säkerhet hämtas från många andra håll i världen.

I den nämnda rapporten visas hur barn – främst flickor – och ibland bara 12 år gamla, arbetar 14–18 timmar om dygnet sju dagar i veckan, isoleras från sina familjer, får usla löner och inte sällan utsätts för sexuella övergrepp. Lagstiftningen och myndigheterna ger inget skydd, vilket Human Rights Watch kritiserar.

De allra flesta länder har lagstiftning som reglerar åldersgränser och villkor för minderårigas arbete. Tillämpningen av lagarna är dock ett stort problem i många länder eftersom uppföljningsmekanismerna är otillförlitliga och kan försvåras av att barnen saknar födelseregistrering. Sverige bör i framtiden av samarbetsstrategier lägga större tonvikt på mekanismer som förbättrar tillämpning av landets lagstiftning gällande reglering av barnarbete.

Fel! Okänt namn

Barn i krig och barnsoldater

Barnens grundläggande rättigheter och behov åsidosätts ofta i krissituationer. Detta sker i en situation då barnen mer än någonsin behöver skydd och stöd från sin omgivning. Barnens hem och allt som varit deras trygghet kan komma att förstöras på ett ögonblick, ibland inför deras egna ögon. Ofta blir det brist på mat och rent vatten, och sjukdomar sprids. När den värld som normalt finns nära barnen – familj, skola och lokalsamhälle – inte fungerar, brister det sociala skyddsnetet och risken blir större att barnen utnyttjas och utsätts för sexuella eller andra övergrepp. Barn som lever utan skydd av sina familjer löper också större risk att rekryteras som barnsoldater till militära styrkor. De senaste tio åren har 2 miljoner barn dödats i krig, 6 miljoner fått allvarliga fysiska skador och mer än 20 miljoner barn tvingats på flykt.

I dag uppskattas det att det finns över 300 000 barnsoldater som deltar i mer än 30 väpnade konflikter runtom i världen. Många barn och ungdomar tvångsrekryteras, ofta med löfte om framtida pengar till föräldrarna. I flyktingläger, särskilt de på den afrikanska kontinenten, är de yngre speciellt utsatta för tvångsrekrytering.

Livet som barnsoldat är mycket grymt. Barnen får ofta börja som minröjare, bärare, budbärare eller spioner – för att sedan hamna vid frontlinjen som stridande. Barnsoldater utsätts för enormt stora psykiska och fysiska påfrestningar. Studier på barnsoldater visar att barnen och ungdomarna ofta drabbas av psykiska men som ångest, apati, depression och matvägran. Förutom risken att allvarligt skadas eller dödas som barnsoldat lider dessa barn och ungdomar fysiskt och psykiskt i mycket större utsträckning än vuxna av att delta i krig.

I FN:s barnkonvention stadgas att konventionsstaterna ska avstå från att rekrytera en person som inte uppnått 15 års ålder till sina väpnade styrkor. Enligt stadgan för Internationella brottmålsdomstolen (ICC) anges att det ska anses som en krigsförbrytelse att rekrytera och använda barn under femton år i väpnade konflikter. Barnkonventionens tilläggsprotokoll angående förbud mot barnsoldater innebär förbud mot deltagande i väpnad konflikt och tvångsrekrytering av personer under 18 år. Beträffande frivillig rekrytering stadgar protokollet att staterna ska höja gränsen från 15 år. Tilläggsprotokollet riktar sig både till regeringar och till gerillarörelser och andra väpnade grupper.

Sverige har i många delar av världen bidragit till demobiliserings- och rehabiliteringsprogram för barnsoldater, bl.a. i Uganda, Angola och Sudan. Detta arbete är ett av de viktigaste för att få ett vapenstillestånd att leda till varaktig fred och till återuppbyggnad. Sverige måste fortsatt vara aktivt på området, både genom utvecklingsprojekt och genom att i internationella forum driva på för att förbudet mot barnsoldater efterlevs.

Sociala ojämlikheter samt könsdiskriminering resulterar i att ett betydande antal barn bland soldater och stödtrupper är flickor även om de som aktivt strider ofta är pojkar. Det är därför viktigt att uppmärksamma och tillgodose de särskilda behov som flickor som varit barnsoldater har och som ofta, förutom att de ingår i de stridande styrkorna, även utnyttjas sexuellt av manliga officerare och soldater. De flesta satsningar som görs på rehabilitering av

soldater är inriktade på manliga soldater och det är därför särskilt angeläget att uppmärksamma flickors och unga kvinnors behov av tillgång till resurser vid rehabilitering. Till stöd för detta finns FN:s säkerhetsråds resolution 1325 som uppmärksammar situationen för kvinnor och flickor i krig, väpnade konflikter och fredsbyggande verksamhet.

Barns rätt att gå i skolan

Skolgång innebär inte bara kunskapsutveckling utan är också i sig ett socialt skyddsnät som kompletterar familjen. Sverige förbjöd 1979, som första land i världen, barnaga. Nu har 18 länder följt vårt exempel. All form av kränkning av barn är oacceptabel. Vi socialdemokrater anser därför att Sverige kraftfullt bör verka för att barnaga förbjuds i alla världens länder.

Enligt barnkonventionen och därmed alla de stater som anslutit sig till den har alla barn rätt att gå i skolan. De senaste årtiondenas utvecklingsarbete har burit frukt genom att fler barn i dag går i skolan än tidigare, men utvecklingen är ojämn och i de fattigaste länderna och bland de fattigaste barnen, särskilt flickorna, står fortfarande mer än hälften av barnen i grundskoleåldern utanför skolan.

Det finns en etablerad samsyn på värdet av utbildningsinsatser som ett av de mest verksamma medlen i kampen mot fattigdom. FN:s millenniemål understryker denna syn. Samtliga mål omfattar betydande utbildningsinsatser och två av de viktigaste målen i Millenniedeklarationen rör direkta utbildningsinsatser:

- ? Alla flickor och pojkar skall få grundskoleutbildning.
- ? Utbildningsskillnader beroende på kön skall elimineras.

Sverige har både lång och bred erfarenhet av stöd till utbildningssektorn. I olika skeden har det handlat om den fysiska infrastrukturen som att bygga skolor, särskilt på landsbygden, för grundskole- och yrkesutbildning. I andra situationer har läroplaner, lärarutbildning och skolmaterial stått i fokus. Det svenska biståndet till sektorn slussas genom såväl bi- som multilaterala kanaler, ofta i nära samarbete med t.ex. Världsbanken, Unicef, Unesco, och under senare år har biståndet genom EU blivit en viktig källa till finansiering inom undervisningsområdet. Utbildningens innehåll och kvalitet är centrala för Sveriges ansträngningar i kampen mot fattigdom och för barns och ungdomars rättigheter och utveckling.

Barn som sexslavar

FN:s rapportör om barnprostitution, barnpornografi och handel med barn har gjort följande definition av trafficking: ”Alla handlingar som har att göra med värvning, eller transport, av personer inom ett lands gränser, eller över nationsgränser, där man använder sig av manipulation, påtryckning eller tvång, skuldberoende eller förfälskning, i syfte att utsätta människor för övergrepp

Fel! Okänt namn på

eller utnyttjande, som påtvingad prostitution, slavliknande behandling, miss-handel eller extrem grymhet, samt exploatering på arbetsplatser med svältlöner och dålig miljö; i fabriker eller privata hushåll.”

Cirka 1,2 miljoner barn och ungdomar dras eller tvingas in i människohandeln över hela världen. Cirka 120 000 barn och kvinnor kommer till Västeuropa för att säljas för sexuella ändamål. Sveriges rikskriminalpolis räknar med att det årligen kommer 200–500 kvinnor och barn till Sverige i syfte att utnyttjas som sexslavar. Det går inte att komma undan det faktum att sexslavhandel är en marknad som, likt alla andra, är efterfrågestyrd. För att komma åt de mekanismer som gör barn och kvinnor till varor måste man också angripa köparen. Vi socialdemokrater är stolta över den svenska sexköpslagen. Även om vi är väl medvetna om att den långtifrån löser alla problem ser vi den som ett viktigt redskap.

För att kunna förhindra kränkningar av barn krävs omfattande insatser för att kunna kartlägga mer om rekryteringsmönster för barnprostitution, barnpornografi och om dem som skapar sin försörjning av eller köper sex. Betydande insatser krävs för att kunna förhindra produktion, spridning och utnyttjande av barnpornografiskt material via Internet.

Utrikesdepartementet har inom ramen för gällande handlingsplan varje år uppmärksammat utlandsmyndigheterna på vikten av att de följer frågan om sexuell exploatering av barn i både den årliga MR-rapporteringen och det konsulära arbetet. Rekommendationer har även gått ut om hur frågor om barnsexhandel bör hanteras, t.ex. i de fall svenska medborgare misstänks för sexualbrott mot barn, och utlandsmyndigheterna har för sitt informationsarbete bl.a. fått boken ”Ingen fristad – om barnsexturism och gränslös brottsbekämpning”. Information riktad till turister som besöker länder där barnprostitution förekommer är en mycket viktig uppgift i detta sammanhang men möjligheterna för svenska utlandsmyndigheter att på lokal nivå påverka politiken är begränsade. På förslag av Unicef har svenska ambassader, t.ex. i Sydostasien, gjort gemensam sak med andra nordiska länder bl.a. för att uppmärksamma frågan om sexuell exploatering av barn i respektive land. Svenska insatser har i allt högre grad kanaliserats genom Unicef, som i sin tur kommit att använda sig av och samarbetar med lokala frivilliga nätverk.

Flickors situation

De 250 miljoner barnarbetare som ILO uppskattar inkluderar inte hushållsarbete i det egna hemmet, vilket gör att många flickor som arbetar inte räknas in i statistiken. Flickor som arbetar i hushållssektorn tillhör de barnarbetare som får mest illa.

Utbildning är den viktigaste hävstången ut ur fattigdom i alla samhällen för både flickor och pojkar, kvinnor och män. Men det handlar också om att stärka flickors ställning för att skapa förutsättningar för förbättrad information om deras egen sexuella och reproduktiva hälsa.

I FN:s kommitté för barnets rättigheter konstateras att nationell lagstiftning rutinmässigt anger en lägre ålder för giftermål för flickor än för pojkar. För

Fel! Okänt namn på

oss socialdemokrater är det oacceptabelt. Sverige måste arbeta för att flickor och pojkar likställs inför lagen, även vad gäller ålder för giftermål. Barnåktenskap och tvångsäktenskap är uttryck för kvinnoförtryck och sexuellt våld mot barn och kvinnor.

Enligt FN:s konvention om avskaffande av allt slags diskriminering av kvinnor måste seder och bruk som grundar sig på föreställningen om det ena könets underlägsenhet upphöra. Sociala, kulturella och religiösa faktorer kan aldrig användas som ursäkt för att begå brott mot de mänskliga rättigheterna. Det mest effektiva sättet att bekämpa exempelvis selektiva aborter är att i ett brett perspektiv arbeta för att motverka föreställningen om att kvinnor är underordnade män.

I dag lever 100 miljoner flickor och kvinnor med rituellt stympade kön. Kvinnlig könsstympning är ett oacceptabelt uttryck för kvinnoförtryck och sexuellt våld. Denna typ av våld har ingen legitimitet i de religioner eller samhällsskick som oftast åberopas utan förekommer fortfarande som utbredd, förvrängd social praxis. Motiven uppges variera från socialt tryck till att kontrollera kvinnors och ogifta flickors sexualitet, och behovet av inkomster för dem som utför stympningen. Det är oacceptabelt och oroande att de djupt kränkande övergreppen sker mot de yngsta flickebarnen.

I en patriarkal värld är flickor underordnade pojkar och flickors situation är i många sammanhang ytterst alarmerande. I stora delar av världen begränsas unga kvinnor och flickors liv ytterligare genom att de tvingas leva ett hedersliv. Samhällen där familjen eller klanen är möjligheten till överlevnad tenderar att åsidosätta individuella mänskliga rättigheter. Särskilt drabbar detta flickor som lever hedersliv. De kuvas och tvingas bära hela sin familjs heder med sin oskuld. Manliga släktingar vakar över varje steg de tar. Med hot och våld tvingas de till ett liv som är helt kontrollerat av familjen. Fortfarande finns länder där lagstiftningen ger ett lägre straff för ett mord om det skett i syfte att upprätthålla familjens heder. Att flickor tvingas leva hedersliv är fullständigt oacceptabelt. Det krävs ett samlat internationellt arbete för att bryta strukturer och befria dessa flickor som finns i Indien, Kurdistan, Uppsala och runtom i världen.

Barn med behov av särskilt stöd

Fysiskt och mentalt handikappade barn har det särskilt svårt i de minst utvecklade länderna. Ett av de stora problemen för funktionshindrade barn är att de ofta blir institutionsbarn och att de därför ofta helt förlorar all kontakt med sina föräldrar och kan få stora svårigheter att anpassas till ett liv ute i samhället.

Insamling, analys och presentation av köns- och åldersfördelad statistik är prioriterade insatser inom svenskt utvecklingsarbete. Behovet av grundläggande information och tillförlitliga data på en rad områden blir allt viktigare, och stöd till uppbyggnaden av olika former av statistisk kunskap har prioriterats av Sida. Födelseregistrering av barn är särskilt viktig och statistik som reflekterar barns syn på sin situation bör utvecklas, liksom kopplingen

Fel! Okänt namn på

mellan statistikinsamling, analys och ökad kunskap om barns situation bland beslutsfattare. Unicef erbjuder i sin verksamhet utbildning som är riktad till beslutsfattare, myndigheter, föräldrar och barn om barns rättigheter i det egna landet. Den svenska barnombudsmannen har t.ex. anordnat kurser om barnets rättigheter för beslutsfattare från olika samarbetsländer.

Barn och hiv

Hivepidemin drabbar barnen hårt. Miljontals barn lämnas föräldralösa. Hiv-smittan kryper allt längre ned i åldrarna. Bara i Sydafrika är omkring 100 000 barn under 14 år smittade.

Fattigdom är både orsak till och effekt av spridningen av hiv/aids, och särskilt unga kvinnor och flickor löper risk att smittas genom ofrivilliga, påtvingade samlag och våldtäkt. Sverige har tillsammans med många andra viktiga aktörer stått upp mot den amerikanska administrationens förödande politik genom att fortsätta sprida information om hur man skyddar sig och genom att dela ut kondomer. Detta måste fortsätta, men kompletteras med ytterligare insatser för att stärka flickors och kvinnors ställning och bryta patriarkala strukturer kring sexualitet. Flickor i fattiga förorter till Nairobi måste också få styrkan och den reella möjligheten att säga nej eller kräva kondom.

Det är av största vikt att stärka kvinnans ställning för att bekämpa spridningen av hiv. Sverige måste fortsättningsvis prioritera stödet till Unaid och kombinera detta med insatser inom det bredare området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Hiv/aids är ett utvecklingsproblem som kräver ett brett angreppssätt och åtgärder som tar fasta på såväl förebyggande arbete som vård, behandling och lindring av följderna för den enskilde och samhället som helhet. Unga människor är särskilt utsatta för infektionsrisker och de har ofta inte tillgång till det stöd och den rådgivning som skulle behövas.

Det finns effektiva bromsmediciner som gör att den som blivit hivsmittad kan leva ett förhållandevis gott liv i många år, men dessa når inte ut till smittade barn (eller vuxna) i de mest drabbade områdena. I den mån barn i den fattiga världen får tillgång till medicin är det sällan medicin anpassad för barn. Barn får en del av en vuxendos, utan att det finns någon forskning på vare sig effekter eller bieffekter på detta. Tillgången till effektiv bromsmedicin anpassad för barn måste öka.

Regnbågsbarn

I omkring 70 länder är det olagligt med sexuella relationer mellan personer av samma kön. I sex länder är samkönad kärlek belagd med dödsstraff. Förtryck, diskriminering eller bestraffning av människor på grund av deras sexuella läggning finns överallt i världen. I en majoritet av FN:s medlemsländer omgärdas homosexualitet med religiösa och kulturella tabun.

Fel! Okänt namn på

Barn som lever i HBT-familjer har i många delar av världen en utsatt situation. Många av dessa barn har föräldrar som lever utstötta eller ett dubbelliv. Den familj barnen de facto lever i blir inte accepterad av samhället omkring. I många delar av världen ses homosexualitet som en sjukdom och de barn som lever i en HBT-familj riskerar med den synen att smittas. Dessa regnbågsbarn utsätts i mycket hög grad för risken att stigmatiseras. Sverige har en tradition av att värna barns rättigheter och att vara tydliga när det gäller HBT-personers rättigheter. För oss socialdemokrater är det självklart att också regnbågsbarn och deras situation måste synliggöras i svensk utrikespolitik.

En viktig del i politiken för SRHR är just rättigheten till sin egen sexualitet. I internationella sammanhang fokuserar vi ofta på flickors och unga kvinnors rätt att säga nej och att kräva kondom. Men det handlar minst lika mycket om rätten att säga ja. I ett samhälle där samkönat sex är förbjudet eller med starka tabun mot HBT-personer är det svårt för unga människor att få utveckla en fri sexualitet. En svensk SRHR-politik måste också fokusera på möjligheten att utveckla sin egen sexuella identitet som en rättighet för alla unga i världen.

Stockholm den 3 oktober 2007

Veronica Palm (s)

Urban Ahlin (s)

Kent Härstedt (s)

Kerstin Engle (s)

Carin Runeson (s)

Carina Hägg (s)

Kenneth G Forslund (s)

Olle Thorell (s)